

THEATER DE VERBORGEN GESCHIEDENIS

Ben Hamidou & Sam Touzani/KVS spelen „Gembloux“. Gezien 21/2. Nog van 24 tot 28 februari en van 2 tot 6 maart (20 uur) in De Bottelarij, Delaunoystraat 58, 1080 Brussel. Reserveren 02-412.70.70 of www.kvs.be

VOOR mij was Gembloux een vaag puntje op de kaart, een gat ergens in Wallonië. Sinds afgelopen weekend is het een betekenisvolle plek geworden: het dorp waar bij het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog enkele honderden Marokkaanse *tirailleurs* het leven lieten in een onzinnige veldslag tegen het oprukkende Duitse leger. Het is een verhaal dat de geschiedenisboeken nooit heeft gehaald, en zelfs uit het geheugen van een groot deel van de Marokkaanse gemeenschap is gewist.

Twee jonge theatermakers zochten de stukken en brokken bijeen van een verloren leger. Op de markt van Molenbeek, bij de enkele overbleven getuigen, in archieven en musea. Het resultaat levert een verrassend onderhoudende en meeslepende theateravond op. Niet het minst door de inventieve vertolking en vertelling van Ben Hamidou en Sam Touzani.

Met veel aplomb stormen de bei-

de spelers het podium op. Ze worden meteen op applaus onthaald en spelen zwierig in op de omstandigheden. Eerst maken ze nog wat opmerkingen over het decor („*On peut voir que c'est un théâtre flamand*“) en de boventiteling. Daarna storten ze zich met onweerstaanbare dynamiek op de ontstaansgeschiedenis van de voorstelling. In de loop van het traject creëren ze de protagonist, Mokhtar, een bewoner van een vergeten dorpje ergens in de Marokkaanse bergen, die zonder het goed te beseffen wordt ingelijfd in het Franse leger.

We vinden Mokhtar terug in 1940 in het godvergeten Gembloux, waar hij zich met zijn medesoldaten ingraaft in een put, om de Duitse tanks van onderuit te vernietigen. We zien hem terug als één van de enige overlevenden van zijn compagnie in een werkkamp in Duitsland. Met hem keren we terug naar Marokko.

Het hele verhaal ontspint zich met een minimum aan middelen, vlak voor onze neus. Met een bijzonder goed gevoel voor timing en theatrale middelen, creëren de twee spelers met een zacht fluitend geluid de desolate leegte van het Marokkaanse berglandschap. Met een paar bewegingen en een ritmisch opgebouwd patroon van stemgeluiden, wordt het Duitse werkkamp in al zijn grimmigheid neergezet. Met de strijdvastheid ge-

zongen Berberse versie van de *Marseillaise*, wordt de dubbelzinnige identiteit van de Marokkaanse *tirailleurs* ter discussie gesteld. Er met lichte vertekeningen in hun lichaamstaal verschijnen achtereenvolgens de grootmoeder, de mooie Laïla, de hypocriete nonkel die heult met de Fransen, en de moedig zwijgende Mokhtar.

Toch blijft de voorstelling niet op het niveau van het verhaaltje steken. In de voorbereiding werd heel wat veldwerk verricht, dat op onnadrukkelijke wijze in de voorstelling wordt verwerkt. We worden voortdurend heen en weer geslingerd tussen de historische gebeurtenissen in Gembloux, de markt van Molenbeek als trefpunt van de Brusselse Marokkaanse omgeving, en de twee acteurs zelf die ook voortdurend vragen stellen bij hun eigen positie.

Door deze intelligente constructie wint het de voorstelling absoluut aan slagkracht. In die mate dat na afloop het hele publiek als één man recht springt, en de emotie door de hele zaal zindert.

Ook zonder het opvoeren van de twee oud-strijders op het podium na afloop van de voorstelling, is *Gembloux* een bijzonder sterk document. Het toont hoe je op een interessante manier een stukje geschiedenis in theater kunt ontsluiten, zonder te vervallen in educatieve didactiek.

Elke Van Campenhout